

Prof. dr. Peter Romijn over Nederlands-Indië: een hersenspinsel gebaseerd op een verontrustend beeld van eenzijdigheid en vooringenomenheid.

Inleiding

In 2017 is er in opdracht van de Nederlandse overheid een groot onderzoek gestart naar de dekolonisatieperiode Nederlands-Indië 1945 -1950. Het onderzoek wordt uitgevoerd door het Koninklijk Instituut van Taal-, Land- en Volkenkunde (KITLV), het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) en het Instituut voor Oorlogs, Holocaust-, Genocidestudies (NIOD). Romijn is een van de gevestigde namen binnen het onderzoekprogramma. Hij is hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) en daarnaast werkzaam bij het NIOD als Hoofd Onderzoek. Een dergelijke staat van dienst zou garant moeten staan voor wetenschappelijke integriteit.

Uit een analyse van Romijns werk over het geweld in Nederlands-Indië rijst echter een verontrustend beeld op van eenzijdigheid en vooringenomenheid.

Aan de hand van drie casussen, te weten Rawah Gedeh (december 1947) het optreden van kapitein Westerling en de Zuid-Celebes-affaire (december 1946 – maart 1947) en de zuiveringsactie in Pesing (april 1946), blijkt dat de Amsterdamse hoogleraar zelfs het gebruiken van foutieve citaten, halve waarheden en verdraaiingen niet schuwt bij het construeren van zijn gelijk. Zijn laatste boek is zelfs slordig en niet-wetenschappelijk.

Rawah Gedeh

In zijn boek, *De lange Tweede Wereldoorlog – Nederland 1940 – 1949*, 2020, schrijft Romijn: *'Om de Indonesische guerrilla te bestrijden brandden Nederlandse troepen als represaille dorpen af en doodden dan ook de mannen, of zonder onderscheid de gehele bevolking. Het bekendste voorbeeld is Rawah Gedeh op West Java, waar ze in december 1947 bij zo'n actie 431 slachtoffers maakten.'* (p.196)

Volgens Romijn is Rawah Gedeh dus het bekendste voorbeeld van zo'n actie, d.w.z. dat het dorp werd afgebrand en dat zonder onderscheid de gehele bevolking werd gedood.

Hij verwijst als onderbouwing voor zijn standpunt naar *J.J. A. van Doorn, W.J. Hendrix, Ontsporing van geweld, vierde herziene druk*, oktober 2012, p.302. Die verwijzen op hun beurt naar het rapport van de Commissie van Goede Diensten. (p.351)

Echter, in dat boek, noch in dat rapport staat enige steun voor zijn opvatting.

Vast staat dat de kampong Rawah Gedeh niet werd afgebrand, noch werd de gehele bevolking gedood.

Het aantal slachtoffers dat Romijn vermeldt is alleen genoemd door de Mohammedan Priest of RAWAHGEDEH (Rapport Commissie van Goede Diensten,p.6)

In dat rapport staat op dezelfde pagina dat volgens de Nederlanders sprake was van 150 slachtoffers en dat geen vrouwen, kinderen of oudere mannen werden gedood. Het rapport vermeldt dan: *'Indonesian witnesses confirmed this statement.'*

Hieruit blijkt dat Romijn zijn standpunt over Rawah Gedeh, dat de gehele kampongs is afgebrand door de Nederlandse militairen en zij de gehele bevolking hebben gedood, heeft verzonnen.

Westerling en de Zuid-Celebes-affaire

Romijns schets van de context klopt niet

Op pp.196 e.v. van dat boek, beschrijft Romijn wat hij noemt 'De bloedigste moordpartijen' in augustus en september 1946 op Zuid-Celebes. *'Kapitein Raymond P. Westerling ontwikkelde daar als bevelhebber van het Korps Speciale Troepen een eigen methode om gewelddadige opstandigheid te bestrijden.'*

Romijns beschrijving van de context klopt niet. Hij heeft het over 'gewelddadige opstandigheid'. Er was echter sprake van 'rood-witte-terreur' van gewapende Javaanse infiltranten, gewapende radicale pemoeda's, gewapende bendes en rampokkers die hun terreur richtten tegen het legitieme gezag en de eigen bevolking.

De republikeinse regering op Java probeerde het gezag over Zuid-Celebes te krijgen. Terwijl medio juli 1946 de basis was gelegd voor de onafhankelijke deelstaat De Oost, die vanaf december 1946 ging functioneren met een eigen parlement, een eigen regering en een eigen president.

De republikeinse regering onderhandelde met een Nederlandse delegatie over het akkoord van Linggardjati (eind 1946/begin 1947). Een van de centrale onderdelen was de erkenning van de zogenoemde deelstatenstructuur. De onafhankelijke deelstaat De Oost was daar een van. De republikeinse regering speelde 'dubbel spel', aan de onderhandelingstafel akkoord gaan met een onafhankelijke deelstaat De Oost en tegelijkertijd op Zuid-Celebes een 'rood-witte-terreur' uitoefenen om dat onmogelijk te maken.

In de periode 1 juli 1946 tot 1 juli 1947 werden door de 'rood-witte-terreur' ruim 5.000 terreurdaden gepleegd. Het rapport van de Commissie-Enthoven (1948) vermeldt: 1.210 mensen vermoord, 408 vermist, 300 ontvoeringen, terwijl in het rapport staat dat de cijfers vermoedelijk hoger liggen. Het aantal bekende rampokgevallen bedraagt 2.661 en er werden 555 gevallen van brandstichting gemeld.

Romijn beschrijft die context als: *'gewelddadige opstandigheid,'* en suggereert dat sprake was van een opstand van vrijheidsstrijders die geweld gebruikten.

Tegen deze 'rood-witte-terreur' besloot de politieke en militaire leiding in Batavia het Depot Speciale Troepen onder leiding van Westerling in te zetten. De Commissie-Generaal, die in Batavia de Nederlandse regering vertegenwoordigde, stemde daarmee in.

Romijns beschrijving van de 'methode Westerling' is ook onjuist.

Volgens Romijn hield de 'methode-Westerling' het volgende in. Westerling verzamelde informatie over vijandelijke strijders, bezette daarop een dorp en verzamelde de inwoners op een centrale plek. *'Hij beval vervolgens de bevolking guerrilla's aan te wijzen en daarop volgden direct executies, soms ook van de aangevers.'* Westerling en zijn ondergeschikten doodden duizenden mensen, *'volgens Nederlandse gegevens zeker 3.000 en volgens Indonesische bronnen minstens tien keer zoveel.'* (p.197)

Romijn schrijft dan: *'Terwijl het nieuwe internationaal strafrecht zich in zijn aanpassing verder ontwikkelde, was het de vraag of dit in Nederland tot reflectie op schendingen van het oorlogsrecht door de eigen troepen zou leiden.'* (p.226)

Volgens hem een ultiem voorbeeld van het wangedrag en de oorlogsmisdrijven van eigen troepen. (p.227) Op p.228 schrijft Romijn dat Westerling oorlogsmisdaden pleegde.

Zijn beschrijving is feitelijk onjuist. Daarmee verliest Romijn elke geloofwaardigheid voor zijn bewering van oorlogsmisdaden.

Romijn begint met een onjuiste datum, Westerling en het Depot Speciale Troepen (DST) waren in augustus en september 1946 niet op Zuid-Celebes. Die kwamen daar op 5 december 1946 aan en

vertrokken op 3 maart 1947. Romeins aanduiding Korps Speciale Troepen, is ook fout. Het was het Depot Speciale Troepen. Het Korps Speciale Troepen is een andere en grotere eenheid die later is geformeerd.

Romijns beschrijving van de 'methode-Westerling' is ook onjuist.

Hij negeert belangrijke bronnen, zoals de notitie van mr. B.J. Lambers, (*Officiële bescheiden betreffende de Nederlands-Indonesische betrekkingen 1945 – 1950, zesde deel, nr. 320*, pp. 688 t/m 694; en diens verklaring d.d. 1 augustus 1949, ten overstaan van luitenant-kolonel mr. J.L.

Paardekooper, verbonden aan het Hoog Militair Gerechtshof, waarin Lambers het standpunt van zijn toenmalige superieur, de procureur-generaal mr. H. J. Felderhof volgt.[B. Geersing, a.w., pp. 113 t/m 115]. Ook het rapport van de commissie-Enthoven (1948), het rapport van de commissie- Van Rij/Stam (1954) en de Excessennota (1969) komen niet aan de orde bij Romijn.

Hij negeert recent onderzoek door, B. Geersing, *Kapitein Raymond Westerling en de Zuid-Celebes-Affaire (1946 – 1947) – Mythe en werkelijkheid, 2019*.

Op p.200 van zijn boek schrijft Romijn: 'Zo hielden als gevolg van de voortdurende spanning op alle militaire en civiele niveaus 'opportuniteitsoverwegingen' de overhand. Dan volgt als onderbouwing: 'De affaire-Westerling verduidelijkt hoe dat werkte.' Romijn schrijft dan een onjuiste historische context op, hij citeert selectief, onvolledig, zelfs manipulatief, verdraait, sniert, wekte valse suggesties en toont een verontrustende beeld van eenzijdigheid en vooringenomenheid.

Met halve waarheden, verdraaiingen, foutieve citaten construeert hij een onjuist beeld van deze geschiedenis. Hij negeert alle onderzoeken die zijn uitgevoerd, maar beschuldigt desondanks de functionarissen op alle militaire en civiele niveaus. Dit heeft niets van doen met wetenschappelijke historiografie, dit is smaad en laster.

Romijn gaat in zijn boek echter onverdroten door op zijn dwaalspoor: 'Zo kon het gebeuren dat schendingen van de militaire discipline door individuele soldaten stelselmatig werden bestraft, maar dat het grootschalig geweld in het kader van militaire operaties om opportuniteitsreden werd genegeerd, gerechtvaardigd of geseponneerd.', schrijft hij op pp.200, 201.

Hij brengt het alsof dat uit Westerling en de Zuid-Celebes-affaire zou voortvloeien. Ik besef dat het een pittige term is, maar Romijn presenteert hier, wat de historicus Adam Zamoyski aanduidt als 'onhistorische kletsboek'. Het is geen geschiedschrijving en het is onzin.

Romijn zou eerst de onderzoeksrapporten moeten lezen, kennis nemen van de meest recente resultaten van onderzoek alvorens deze onjuistheden en ongerijmdheden op te schrijven.

Erasmus noemde in zijn tijd (1517), waarin dergelijk gedrag ook voorkwam: 'Niets arroganter dan onkunde'. Men zegt wel dat we van onze geschiedenis kunnen leren. Er zijn uitzonderingen op die gouden regel.

Romijn gebruikt de onbetrouwbare politicus Tadjoeeddin Noor als bron. Die beoogde met een brief en een nep-notitie om de acties van Westering voortijdig te doen stoppen. (*Nederlands-Indonesische Betrekkingen 1945 – 1950, deel VII, p.159*) Noor vluchtte na deze manipulatieve actie weldra naar het republikeinse kamp op Java omdat een onderzoek wegens corruptie naar hem zou worden ingesteld. De grond was te heet onder de voeten geworden van deze opportunistische en onbetrouwbare politicus. (*IJzereef, Zuid-Celebes Affaire Kapitein Westerling en de standrechtelijke executies, 1984, pp.142 t/m 144 en Geersing, a.w., pp. 105 t/m 107*)

Romijn gebruikt Van Poll, lid van de Commissie- Generaal. als bron, terwijl die geen primaire bron is. Van Poll had zelf geen directe kennis en wist slechts iets van horen zeggen. Hij beweerde dat Westerling ook aanbrengers zou executeren. Die bewering is niet alleen feitelijk onjuist, zij is bovendien onzinnig. Het zou immers betekenen dat niemand ooit nog één deelnemer aan de 'rood-witte-terreur' zou aanwijzen, omdat de beloning daarvan de eigen dood zou zijn.

Het staat haaks op de filosofie van de aanpak van Westerling die erop was gericht juist het vertrouwen van de bevolking te winnen.

De bewering van Van Poll moet daarom in de categorie 'kletspraat' geplaatst worden.

Romijn gebruikt een eerste reactie van Luitenant-Gouverneur-Generaal, H. van Mook op de brief en de nep-notitie van Tadjoeeddin Noor. Daarop reagerend schrijft Van Mook aan de directeur-generaal algemene zaken, Idenburg en directeur van het kabinet van de Lt. gouverneur-generaal, Koets op 30 januari 1947, dat dergelijke methoden, zoals Noor die in zijn brief omschreef, ten nauwste verwant zijn met de *'Duitsche en de Japansche, slechts onder de meest dringende omstandigheden nog eenige verontschuldiging kunnen vinden.'* Hij wenst nader onderzoek om op basis daarvan zijn standpunt te bepalen. (*Nederlands-Indonesische Betrekkingen 1945 – 1950, deel VII, p.284*)

Romijn schrijft echter, los van deze context, dat Van Mook dergelijke methoden zo noemde, aldus suggererend dat dit het standpunt van Van Mook was. Dat is onvolledig citeren en het wekken van een verkeerde voorstelling van zaken.

Een latere, meer afgewogen reflectie van H. van Mook (in: *J.C. Bijkerk, De laatste landvoogd, 1982, p. 252*) negeert Romijn.

Romijn negeert, zoals eerder gezegd, de resultaten van onderzoekscommissies. Zo noemde de Commissie-Enthoven het optreden van het Depot Speciale Troepen onder leiding van Westerling, *'geboden'* om de rechtsorde en orde te herstellen.

De hoogste justitiële autoriteit sprak van *'een noodzakelijke militaire-actie gegrond in het noodrecht'*. De Commissie-van Rij/Stam kwalificeerde de *'methode-Westerling'* als een plechtige methode die diepe indruk maakte op de bevolking.

De kritiek van deze laatste commissie betrof de politieke en militaire opdrachtgevers die volgens haar een vorm van oneigenlijke rechtspraak mogelijk maakten. De commissie gaat er echter aan voorbij dat er sprake was van contraguerrilla, dat de justitiële keten niet meer werkte, de politie corrupt was, hetgeen zij allemaal bevestigde in haar rapport en meende desalniettemin dat daarom de oplossing lag in de toepassing van rechtspraak door middel van een op schrift gestelde vorm van summier gereguleerd standrecht. Omdat zij in de noodsituatie het ongeschreven noodrecht niet zag, wees zij de toepassing van een niet op schrift gesteld standrecht af als volstrekt onwettig handelen.

In geen van deze gevallen wordt echter over oorlogsmisdaden gesproken.

Oorlogsmisdaden met de haren erbij gesleept

De oorlogsmisdaden worden er door Romijn met de haren bij gesleept als hij het heeft over het zich in zijn aanpassing ontwikkelde nieuw internationaal strafrecht, zonder te definiëren en aan te geven waar hij op doelt. De volgende stap in zijn redenering is dan dat deze ontwikkeling in Nederland – zonder te definiëren of aan te geven op wie hij doelt – leidde tot reflectie op schendingen van het oorlogsrecht door de eigen troepen. Iets vaags als *'zich in zijn aanpassing ontwikkelde internationaal strafrecht'* zou dus moeten leiden tot reflectie op oorlogsmisdaden ergens in Nederland.

Het verschil tussen (internationaal)strafrecht en oorlogsrecht behandelt Romijn niet.

Romijn beweert dat iets dat ongedefinieerd en vaag is ergens in Nederland tot reflecties leidt dat er oorlogsmisdaden aan de orde zijn. Hij presenteert dat als een feitelijkheid terwijl het slechts een opvatting van Romijn is, geen resultaat van integer wetenschappelijk onderzoek. Tevergeefs zoekt de lezer naar betrouwbare bronnen op grond waarvan deze reflectie kan worden aangenomen. Wat dan *'reflectie'* inhoudt laat Romijn in het midden, houdt hij ook vaag. Met containerbegrippen die niet worden gevuld kan men veel kanten op.

Het aantal slachtoffers klopt niet

Het aantal slachtoffers dat Romijn noemt is eveneens onjuist. Een betrouwbare berekening wijst op 388 slachtoffers die gemaakt zijn door het DST onder leiding van Westerling. (in: W. IJzereef, a.w., , p. 140)

De Indonesische militair-historicus, Lt. Col. Dr. M. Matsir Said, SH, noemt in zijn brief van 13 april 1977 aan R.P.P. Westerling het aantal van 256 slachtoffers. In dezelfde brief schrijft hij dat de 40.000

doden van Westerling op Zuid-Celebes 'zuiver fictief is en gegrond op een politisch-oogmerk, dus een propaganda maatregel tegen de Nederlandse bezetting.'

Romijn verwijst naar Hidskes als bron voor die minstens 30.000 slachtoffers. Hidskes schrijft echter dat o.l.v. Westerling waarschijnlijk 388 personen zijn geëxecuteerd. (*Maarten Hidskes, Thuis gelooft niemand mij, 2016, p.167*) Dat is het cijfer dat in het boek van IJzereef, 1984, staat en waarop ik mij in mijn boek ook baseer gezien de betrouwbare berekening in dat boek.

Laster

Romijns beschrijving van Westerling en de Zuid-Celebes-affaire is slordig, bevat veel fouten en is onjuist. Niet alleen dat. De beschuldiging dat Westerling oorlogsmisdaden pleegde, terwijl daarvoor geen grond bestaat, is laster.

Een wetenschapper heeft zich te houden aan de vijf principes van wetenschappelijke integriteit: Eerlijkheid, Zorgvuldigheid, Transparantie, Onafhankelijkheid en Verantwoordelijkheid. Dat doet Romijn niet. Hij negeert deze principes en fabriceert een oorlogsmisdrijf door een reeks fouten te maken, onjuist te citeren, betrouwbare bronnen te negeren en zich te baseren op enkele onbetrouwbare bronnen.

De Pesing-affaire

Op de website www.dekolonisatie-nedindie.nl staat een analyse van het artikel van Romijn over de 'Pesing-affaire' van historicus drs. Cees Somers.

Ook in dat geval blijkt dat sprake van halve waarheden, verdraaiingen, het ontbreken van feiten en gefantaseerde oorlogsmisdaden van Romijn.

Somers concludeert dat Romijn manipuleert met bronnen en er geen sprake is van wetenschappelijke integriteit. Romijn schaadt het wetenschappelijk aanzien van de studie der geschiedenis, aldus Somers.

Het is een patroon van halve waarheden, fouten en verdraaiingen

Romijn wil twee doelstellingen realiseren, namelijk de Nederlandse militairen beschuldigen van oorlogsmisdaden en de Nederlandse autoriteiten ervan beschuldigen dat zij dit (bewust) mogelijk maakten, wegkeken en via gericht informatiebeleid deze oorlogsmisdaden in de doofpot stopten. (*Huw Bennet en Peter Romijn, 'Liever geen onderzoek', Hoe schandalen over koloniaal geweld in de Britse en Nederlandse politiek onschadelijk gemaakt konden worden (1945 – 1960), BMGN, Volume 135-2 (2020), pp.52 -71*)

In de Zuid-Celebes-affaire kijkt Romijn zelfs weg van de historische context. Door gewapende Javaanse infiltranten, die samenwerkten met extreme pemoeda's en gewapende en rampokkende bendes, was sprake van een 'rood-witte-terreur' op Zuid-Celebes. Die is door het optreden van het DST onder leiding van Westerling beëindigd. De misdrijven tegen de menselijkheid van die 'rood-witte terreur' laat Romijn onbenoemd links liggen.

Hij treedt bovendien in het spoor van andere historici en volgt slaafs de Indonesische propagandamachine die Westerling demoniseren en hem zonder deugdelijke grondslag beschuldigen van oorlogsmisdaden. Dat is smaad en laster.

Ging er aan Nederlandse kant dan niks mis? Er gingen daar ook zaken fout. Onderluitenant Vermeulen, de tweede man van Westerling, majoor Stufkens en kapitein Rijborsz, actief in een noordelijk deel van Zuid-Celebes, waren verantwoordelijk voor een militair exces en zijn in staat van beschuldiging gesteld. Zij waren verantwoordelijk voor 1.055 slachtoffers. (in: *IJzereef, a.w., p.140*)

Ook in Rawah Gedeh gingen er zaken fout. Ook daar gaat Romijn echter niet in op de historische context. Met voorbijgaan aan de 'rood-witte-terreur' en het optreden van gewapende bendes en rampokkers aldaar, roept hij het beeld op van Nederlandse militairen die een compleet dorp afbranden en alle inwoners doden. Daarvan was geen sprake. Een grove onjuistheid van Romijn. Wederom alleen de negatieve focus op het optreden van de Nederlandse militairen. Het optreden van de 'rood-witte-terreur' en van gewapende bendes en de schadelijke effecten ervan op de plaatselijke bevolking, de oorzaak van het optreden van de Nederlandse militairen, bespreekt hij niet.

In de zaak-Pesing worden door Romijn dezelfde fouten gemaakt. Daar was sprake van niet gerechtvaardigde hit en run acties door republikeinse 'strijders' die de bevolking bedreigden in een gebied waar de Nederlandse militairen voor de ordehandhaving verantwoordelijk waren. De actie van de Nederlandse militairen bestempelt hij tot oorlogsmisdaden, terwijl sprake was van een succesvolle militaire actie binnen de grenzen van de juridische en militaire normen van destijds. Romijn verzwijgt de moordpartij van de republikeinse 'strijders' na afloop van deze actie op ruim duizend Chinezen uit wraak voor de geleden nederlaag, een misdaad tegen de menselijkheid.

Romijns aanpak: persoonlijke opvattingen verdringen wetenschappelijke principes.

Waarom schrijft Romijn de geschiedenis zo eenzijdig op en misvormt hij die stelselmatig in het nadeel van de Nederlandse militairen en de politiek en militair verantwoordelijken? Dat blijkt uit zijn boek.

Hij vindt dat sprake is van Nederlandse machtspolitiek met behulp waarvan de elites met de veteranen het belang deelden om een , wat Romijn noemt, 'dominant narratief' in stand te houden. Dat is volgens hem het wegstrepen en in de doofpot stoppen van het Nederlandse geweld en de oorlogsmisdaden.

Hij beweert dat de Excessennota een instrument van ontkenning was, terwijl die nota ruim zeventig excessen op tafel legde en redelijk positief werd ontvangen toen die uitkwam. (*Jan Bank. De Excessennota*, 1995, Conclusie)

De Verjaringswet 1971 zou op een schimmig manier tot stand zijn gekomen, terwijl de normale procedure voor het tot stand komen van wetten is doorlopen.

Romijn merkt op: '*Oorlogsmisdrijven bleven op die manier de misdrijven van anderen.*' (p.230) Hoe door het verzwijgen van eigen oorlogsmisdrijven, oorlogsmisdrijven van anderen ontstaan, is een logica die raadselachtige vormen aanneemt.

Uit zijn boek blijkt dat Romijn per se zijn eigen overtuiging voor het voetlicht wil brengen. Die onderbouwt hij met eenzijdige, vooringenomen, gefingeerde beschrijvingen en onjuiste feiten die bovendien los staan van de historische context.

Zijn redenering gaat als volgt. De Nederlanders, dat zijn dus alle Nederlanders, hebben hun onschuld verloren tijdens WO II. '*Ze hebben geleerd te wantrouwen, te vrezen, te bedriegen, te stelen, te overvallen, te doden en te moorden.*' (p.245)

Die 'lessen' namen ze mee in de koloniale context, daar ging het er nog veel harder aan toe, '*daar was het geweld altijd acceptabel gevonden als instrument van herstel en handhaving van gezag. Daarom kon er in dit opzicht van Nederlandse "naïviteit" en "verloren onschuld" geen sprake zijn.*' (p.246) En dan komt de aap uit de mouw: '*Dit leidde tot een extreem gewelddadige voortzetting van de Tweede Wereldoorlog in de vorm van een koloniale oorlog.*' (p.246)

De onderbouwing van deze opmerkelijke opvatting is louter een reeks persoonlijke aannames.

Romijn presenteert ze echter als feiten. Dat leidt tot het volgende beeld.

Volgens Romijn:

- zijn de Nederlanders door WO II een verdorven volkje geworden;

- zijn ze leugenaars, rovers, bandieten en moordenaars geworden;
  - dat stelletje gaat dan naar Nederlands-Indië en doet er daar nog eens een schepje bovenop en begaat tal van oorlogsmisdaden;
  - de politieke en militaire leiding laat dat toe en bevordert dat, verdoezelt het, stopt het in de doofpot en giet daar met behulp van een op schimmige manier tot stand gekomen wet, een legaliteitssaus overheen ;
  - die Nederlanders kijken vervolgens alleen naar de oorlogsmisdaden van de tegenstanders en ontkennen de eigen oorlogsmisdaden.
- Dit schijnheilig gedrag gaat Romijn vervolgens aan de kaak stellen.

U zult denken dat schrijver dezes zijn verstand heeft verloren. Nee, het is de samenvatting van het denken van Romijn over de dekolonisatie van Nederlands-Indië 1945 - 1950. Leest u zijn boek er maar op na.

Het lijkt op toepassing van de *'wet van de overgang'*, de *'omslag'* van de kwantiteit in de kwaliteit. Romijn somt een aantal door hem zelf verzonnen *'feiten'* op, (de kwantiteit), en concludeert op grond daarvan tot het bestaan van een verdorven Nederlands volk dat zich in Nederlands-Indië heeft misdragen en oorlogsmisdaden heeft begaan, (de kwaliteit). Dit is een van de drie wetten uit de marxistische-leninistische dialectiek. Karel van het Reve zegt daarover: *'Een van de opmerkelijke dingen dezer wet is dat er geen bewijs gegeven wordt voor haar juistheid.'* (Karel van het Reve, *Verzameld werk 3, 2009, p.29*)

Romijns negatieve zelfbeeld van Nederland is een waanvoorstelling

Al eerder creëerde Romijn een negatief beeld van Nederland, de Nederlanders, de Nederlandse militairen en keerde hij zich af van een Nederlands zelfbeeld dat de anderen misdadig waren, niet wij. (in: NRC 13 maart 2012 zijn die anderen *'de Duitsers'*) Dat zelfbeeld kwam ook toen uit de koker van Romijn. Hij ging voorbij aan een ook toen al bestaande grote omvang aan historiografie waaruit het tegendeel blijkt. In zijn boek (2020) valt Romijn dus in herhaling.

Op 2 januari 1999, vijftig jaar na de onafhankelijkheid van de Verenigde Staten van Indonesië, bracht de NRC in de zaterdagbijlage Z een uitgebreide beschrijving van Indiëveteranen, *'Onze Jongens En hoe Indië verloren ging'*. Daarin komen 26 Nederlandse militairen aan het woord.

Daarin zoekt de lezer tevergeefs bevestiging voor de opvatting van Romijn.

Dat verbaast niet, er bestaat geen Nederlands zelfbeeld dat inhoudt dat de situatie in Nederlands-Indië tijdens de dekolonisatie 1945 – 1950, de schuld was van alleen de anderen die misdaden pleegden, maar niet van ons Nederlanders.

Dat is slechts een opvatting van Romijn en van zijn promovendus Limpach. (zie: *Interview met Rémy Limpach, NRC 3 juli 2020*)

In die Z-bijlage staat een stukje uit een interview met generaal Nasoetion, grondlegger van de Indonesische strijdkrachten. Hij krijgt, tijdens het staatsbezoek van koningin Beatrix in 1995 aan Indonesië, de vraag: *'Wat vindt u van al die misdaden die hier begaan zijn door die Nederlandse militairen?'* Nasoetion schudt z'n hoofd en zegt met een hele lieve glimlach: *'Meneer, meneer, u begrijpt er niets van. Heeft u wel eens een nette oorlog gezien?'* *Wat denkt u dat mijn mensen gedaan hebben?'*

Een bevestiging dat bij een gewapend conflict sprake is van meer dan een partij en van een historische context, waarbij sprake is van excessen aan beide kanten. Het is onzin dat één van de actoren het alleen maar in negatieve zin over de ander heeft om zich als moreel superieur te zien. Romijns opvatting dat dit het Nederlands zelfbeeld is, is een waanvoorstelling.

Stel dat Romijn gelijk zou hebben, dan nog is er aan Javaanse/ Republikeinse kant tijdens de dekolonisatie 1945 – 1950 sprake geweest van misdaden tegen de menselijkheid.(de Bersiaps) Dan nog is er sprake geweest van ‘rood-witte-terreur’ in diverse delen van de Indische archipel. Dezelfde Romijn hield in 2005 een pleidooi voor het lezen van belangrijke historische bronnen in hun historisch verband en benadrukte het belang van de feiten. (in: *Beeld Mussert behoeft geen revisie, NRC*, 22 november 2005) Daar is hij nu kennelijk vanaf gestapt Romijn selecteert nu alleen de ‘bronnen’ die hij kan gebruiken voor het onderbouwen van zijn standpunt, hij creëert feiten nu zelf, de historische context is er niet meer, hij belijdt nog steeds zijn afschuw van het door hem beweerde Nederlandse zelfbeeld, dat volgens hem inhoudt dat anderen misdadig zijn, niet wij. Het is een spookbeeld.

Dit fantoom bestrijdt hij vervolgens. Waarom Romijn dit doet is de vraag. Het lijkt erop dat hij ergens mee wil afrekenen. Er moet blijkbaar iets veranderen in Nederland. Als vervalsing van de geschiedenis daarbij kan helpen, het antikolonialisme goede diensten kan bewijzen, dan is dat de werkwijze.

Is deze werkwijze van nu ook ingegeven door de zogenoemde ‘critical race theory’, de ideologie die wenst af te rekenen met de beweerde superieure positie van het witte ras? Romijn zei eens dat doel van de geschiedschrijving van de dekolonisatie is het opschonen van die geschiedenis, d.w.z. Nederland en de Nederlanders in de beklagdenbank zetten, boete laten doen, excuses laten aanbieden. (In het programma Buitenhof d.d. 25 september 2016 noemt hij dat een ‘*daad van hygiëne*’) Dat geeft ruimte en pas dan kan Nederland weer vooruit.

Zijn collega Van Vree uitte zich in de media in dezelfde zin. Hij bepleitte in het radioprogramma ‘EenVandaag’, d.d. 28 september 2020, dat we in het reine moeten komen met onze koloniale geschiedenis om onze medemensen in de wereld aan te kunnen kijken en in de ogen kunnen kijken.

De werkwijze van Romijn leidt volgens de historicus Adam Zamoyski tot: ‘onhistorische kletsboek’

Deze opvatting van Romijn staat geheel los van de historische werkelijkheid. De historicus Adam Zamoyski gebruikt voor het door historici hanteren van een moreel superieure rol van een van de actoren - en daarmee het toewijzen van een inferieure rol aan andere actoren - de term ‘*onhistorische kletsboek*’. Dat wil zeggen: er is geen sprake van het beschrijven van de geschiedenis en het is onzin.

Als iemand zich zo uitlaat als Romijn doet, kan men beweren dat het op grond van de vrijheid van meningsuiting allemaal moet kunnen. Dat is zo, met uitzondering van het belasteren van personen door die te beschuldigen van oorlogsmisdaden, terwijl daarvan geen sprake is.

Je kunt zelfs een politieke partij oprichten die is gestoeld op deze denkbeelden. Bijvoorbeeld ‘de antikoloniale partij’ die nodig is om onze politieke cultuur te vervolmaken. Romijn is dan zeker van het lidmaatschap van zijn collega onderzoeker, prof. dr. Remco Raben. (in: *Het postkoloniale debat is vooral politiek. Principes? Niet overzee, De Groene Amsterdammer*, 6 februari 2019; schrijft Raben: ‘*We hebben het antikolonialisme nodig om onze politieke cultuur te vervolmaken.*’

Als echter sprake is van een integer wetenschappelijk onderzoek naar de dekolonisatieperiode van Nederlands-Indië 1945 – 1950, zijn de vijf principes van wetenschappelijke integriteit de basis waarop de beschrijving van die geschiedenis dient te zijn gestoeld.

Romijn laat duidelijk zien dat hij aan die principes geen boodschap heeft, hij treedt die met voeten. Dat heeft een voordeel, het is duidelijk.

Conclusie

Als een historicus zo omgaat met die principes en een eigen gekunstelde opvatting van de Nederlanders en een antikoloniale overtuiging centraal stelt, kan hij geen onderdeel uitmaken van een wetenschappelijk onderzoek naar dekolonisatie van Nederlands-Indië 1945 – 1950.

Romijn laat zien waar zijn werkwijze toe leidt, het verzinnen van 'iconische voorbeelden' - het gebruik van dat containerbegrip moet kennelijk overtuigen - van excessief geweld aan Nederlandse kant, om zo zijn opvatting te onderbouwen.

Er bestaat voor hem geen andere kant, dat leidt maar af van wat hij als hoofdzaak ziet, het onderbouwen van zijn eigen opvatting.

Zijn focus is gericht op beweerd excessief geweld door Nederlandse militairen en de Nederlandse autoriteiten die dat toelieten, mogelijk maakten en geregisseerd in de doofpot stopten.

Het resultaat is een verontrustend beeld van eenzijdigheid en vooringenomenheid gebaseerd op fouten, halve waarheden en verdraaiingen.

28 mei 2021

Mr. Bauke Geersing, o.m. auteur van, kapitein Raymond Westerling en de Zuid-Celebes-Affaire (1946 – 1947) – Mythe en werkelijkheid, 2019.